

MIRJANA ĐURĐEVIĆ

**Dve Mice i
Novi Beograd**

■ Laguna ■

Copyright © 2024, Mirjana Đurđević
Copyright © ovog izdanja 2024, LAGUNA

**Dve Mice i
Novi Beograd**

SADRŽAJ

UVOD

Bez alata nema zanata	11
---------------------------------	----

RAZRADA

1. O politici u našoj kući.	25
2. O ljubavi i seksu	40
3. Istorija zbrda-zdola	54
4. Kum i dugme	64
5. Leti, leti, leti... Kralj!	75
6. U ljubavi i romanu sve je dozvoljeno	81
7. Srećna nova 1968.	94
8. Taš je naš.	113
9. Lisice	127
10. ŠLB bez P	135

11. Preljubnica i Lisac	143
12. Proleće u februaru	158
13. Krunisanje ludom radovanje	171
14. Lejland	181
15. Povratak disidenata	195
16. Triangulacija	207
17. Dučke i planeta u plamenu	215
18. Zabranjeno je zabranjivati	222
19. Podvožnjak, 3. jun 1968.	234
20. Zlatko	258

ZAKLJUČAK

Ili Epilog, 1975.	265
<i>O autorki</i>	271

UVOD

BEZ ALATA NEMA ZANATA

S Micom se družim odavno, još od pre škole, a posle onog upoznavanja na njeno insistiranje. Nije me više prepadala, ja sam nju.

Dok sam bila mala, Deda me je često vodio na groblje, da radimo. On je kamenorezac u penziji, ali još uvek reže slova za privatnike jer samo on zna to da radi kako treba. Premažeš spomenik onom oker bojom što se lako pere, izvučeš linije, iscrtaš slova, vidijom izgrebeš konture, dotle znam i ja, a onda čekić i dleto, pa kuc-kuc pod 65°. Obećavao je da će naći neku deblju ploču da probam i da kucam, tanju bih razbila, ali odavno me on ne čuva, izgustirala sam groblje.

Jednog dana, radili smo nešto u Parceli 15, to je odmah iznad crkvice, bilo mi je malo dosadno, pa sam bazala naokolo i čitala natpise. Svašta tu može da se pročita. Ne volim spomenike sa svežim cvećem, ne zato što se bojim svežih mrtvacu nego jer je to obično neka tužna priča. Ne zanima me! Tako da ne znam zašto sam prišla tom, s lepim hrizantemama posađenim u onoj ovalnoj rupi na opsegu. Nije tu bilo skorašnje sahrane, ali neko tu dolazi, zaliva. Upisane

su dve generacije, dve babe i dvojica deda, i jedan raspareni od pre četrnaest-petnaest godina, *Bebili Mačkilijevna*, umro s dvadeset, 1946! I setim se lude babe iz broja 14, tog leta mi je pričala kako se zvao njen mačak, nema dve mačke s tako glupim imenom. Sve to dok sam pokušavala da skinem Sokola sa trešnje u njihovom dvorištu, skroz mi je bila bez veze. Sokola smo posle nekoliko nedelja ostavili kod nekih Dedinih prijatelja na Karaburmi dok smo bili na moru i više ga nisam videla. Ispalo je da su ga ipak puštali napolje iako sam ja tražila da bude u kući, u podrumu je pojeo otrov za pacove. Ni groba mu se ne zna, a kamoli spomenika. Malo sam se raspekmezila, za Sokolom, ne za tim Bebilijem, neka tetka u crnini, u prolazu, ponudila mi je i svećicu da upalim, verovatno sam je podsetila na ono siročče na majčinom grobu Uroša Predića iz Narodnog muzeja. Pu-pu, uhvatila sam se za dugme na šortsu i pobegla kod Dede.

– Dođi da vidiš – pozvala sam Dedu do hrizantema kad smo krenuli kući. – Šta misliš ko je ovo?

– Dešava se – slegnuo je ramenima, verovatno je pročitao samo brojeve. Uostalom, to mu je uobičajeni komentar za mene kad reže slova nekom baš-baš mladom, ali onda nikad ne naplati, to sam čula on Nane.

– Naživeo se, dvadeset godina, a ne kao Soko – i ja sam slegnula ramenima i pošla za njim. Tek tad je obratio pažnju na mene i zastao.

– Koliko je 46 manje 27? Ruke u džepove! Napamet, ne na prste.

Valjda sam tačno izračunala, ne sećam se, onda je on pitao kako neko može da se naživi za dvadeset godina, a ja njemu da je to mnogo za mačku, jer neke mačke ne sačekaju ni drugi rođendan ako ih daš familiji na čuvanje dok si u Makarskoj. Soko je lepo mogao da ostane kod njega i

Nane, a ne da ga daju na Karaburmu, zbog njenih kanari-naca. Prvo mi nije verovao da je tu sahranjen mačor i da imam informacije iz prve ruke, ali kad sam mu rekla da je to grobnica šašave baba Mice iz broja 14, a pokojni *Bebili* njen mačak koga je lično tu zakopala, samo je napravio ono fiju-fiju prstima i rekao:

– Idemo, čeka nas Nana na ručak.

Micu, više je ne zovem baba, odavno smo drugarice, ona kaže prijateljice i ne dozvoljava mi da joj govorim Vi, pre-srela sam posle nekoliko dana i izvinila joj se. Rekla sam joj da sam videla *Bebilijev* spomenik, da su mu slova perfektno izrezana, ali da bi trebalo da se pozlate, da to može moj Deda i da ću se lično postarati za to, imam i ostatke zlatnih listića za slova, Deda mi daje knjižice od finog narandžastog papira preko kojeg je zlato koje on četkicom... Verovatno sam se malo zanela u priči kako se to radi, pa nisam odmah primetila da se rasplakala.

– Šta sam sad rekla? – zbunila sam se.

Posle sam išla kod nje na terasu na sok, iako mi je tad još bilo zabranjeno da se mičem iz dvorišta. Ne sećam se šta smo pričale, ali sam tad prvi put pila *šampon* od višnje, kesicu u kojoj je bio gusti sirup za razmućivanje u vodi. Ona je pila *šampanj*, objasnila mi da je to šampon od grožđa, pa sam posle godinama namerno živcirala Mamu govoreći joj da mi šampanj ide u oči dok mi pere kosu i terala je da mi kupuje šampon od višnje na Cvetnom trgu. Micin *šampanj* je u stvari bio i ostao špricer od smederevke i kisele vode, ali to skoro da nema veze s mojom pričom.

Tek kad sam pošla u školu počela sam češće da se dru-žim s Micom. Bila sam slobodnija. Nisam morala s Dedom na groblje, ujna mi je rodila brata pa je Nana dobila svog unuka, Glavonju, nisam joj više bila interesantna. Kad idem

po podne u školu ostajala sam pre podne sama u kući, što je značilo da i ne moram da budem u njoj. Da mogu da kidnem kod Mice.

Imala je more knjiga, od toga je oko metar sama napisala, mašinu za kucanje, pune fioke rajsfedera, lenjira, cirkli, redis pera, lenjira, tuš u tri boje, crni, crveni i zeleni, glavaš... I sve to uopšte nije koristila, davala mi je da se zabavljam. Sve to isto imao je i moj ujak Džoni, nešto manje Mama, razlika je bila u tome što njihov pribor nisam smela da diram. Mica je imala i deda Savu, jedino njega nisam smela da diram, ali ne zato što mi je ona branila, nego zato što je i njoj bilo zabranjeno da ide u njegovu laboratoriju dok radi. A stalno je radio, bar kad sam ja bila tamo.

Pričale smo, najviše smo pričale. O knjigama koje mi je pozajmljivala i onim koje sam donosila iz biblioteke, ponekad sam i njoj donosila, po spisku, kad ju je mrzelo da izlazi. U trećem razredu sam krenula na engleski, čemu se Mica mnogo radovala. Navijala je da što pre naučim pa da pričamo k'o Amerikanke, ali nam to ni do danas nije uspelo. Ne zato što sam loš đak, nego zato što obe volimo mnogo i komplikovano da pričamo. I slušamo jedna drugu, to je najbolje kod Mice. Mislim da me niko drugi ne sluša. Mama i Tata nikad nemaju vremena, Deda bi stalno nešto da me uči, Nana melje sama sa sobom nešto što mene ne zanima, društvo iz škole nema pojma ni o čemu i tako...

Skoro nikad nismo pričale o školi, to mi se najviše sviđalo. Svi matorci većito počinju i završavaju razgovor sa „Kako ide u školi?“ kao da je to najvažnija stvar na svetu. Ide mi lako, odgovorim im lakonski i odmaglim, pa nam svima lakne. Mica nije takva. Tako da nismo pričale ni o mom pisanju, koje mi stvarno ide od ruke, za školske potrebe. A nisam htela da joj pričam o romanu koji sam smislila, gde

njoj, sigurno bi mi se smejala, ona je tu maher. Onda sam jesenas na školskoj priredbi u *Božidarcu* pred celom školom morala da čitam moj pismeni na temu *Lenjin je živeo, Lenjin je živ i živ će Lenjin biti*. Svi su, od petog do osmog, imali istu temu za pismeni iz srpskog na kraju prvog tromesečja i moj je pobedio, a ja sam šesti razred! Isprepadala sam se. Mama je odnela svesku na posao, pa joj je tetka Ivanka, daktilografkinja, prekucala sastav s indigom, dobila sam četiri primerka. Jedan smo dali Dedi. Mislim da je Mama htela da mu ga dá zauvek, ali ga je on samo pročitao i vratio joj s rečima:

– Kakav mali demagog!

Nisam znala šta je *demagog*, očito ni Mama, pošto mu je odgovorila:

– Hvala, tata – i raspoloženo vratila papir u fasciklu, nju mi je poslala tetka Ivanka, koja je kucala, da se ne izgužva. Kad ne znam šta znači neka reč, posmatram onoga ko ju je izgovorio, iz toga obično pogodim da li je to dobra ili loša reč. Dedin izraz lica nije mirisao na dobru reč.

Možda sam zato sutradan odnela Mici sastav da pročita, a možda i da se malo puvam, ne znam ni sama. Svejedno, zamenila je naočari, sela pored prozora i čitala. Spustila je papir i gledala kroz prozor, prema našoj zgradi, ja sam gledala u nju i nisam mogla da pogodim baš ništa.

– Deda je rekao da sam demagog – rekla sam, a ona je nastavila da čuti još neko vreme.

– Deda je u pravu – konačno je progovorila. – Ali ti treba da pišeš. Počni što ranije. Ozbiljno ti kažem.

– A šta je demagog?

– Eno ti tamo *Rečnik stranih reči i izraza*, pa pogledaj sama – odmahнула je rukom prema jednoj polici s knjigama u *pisačoj sobi*, tako ona zove sobičak manji čak i od moje

sobe, s otomanom, nekom uvrnutom stolicom i pisaćim stolom na kome *umire* njena mašina za kucanje, opet njene reči, i brdo knjiga, po policama i patosu, uostalom kao i svuda po njenoj kući. – Idem da nam stavim kafu.

U stvari, ona pije kafu, a ja kakao, iz istih šolja, to je naš mali *ritual*, tu reč mi je odavno objasnila, nije me terala da čitam rečnike. Zadržala se duže nego obično, rekla bih da je htela da mi ostavi vremena da nađem *demagoga*, što meni na pamet nije padalo. Ako je nešto grozno, gde da padnem u fras pred njom. Pred bilo kim. Vratila se s nekom trećom pričom, blablaba, ja sam na brzinu popila kafokakao, izvadila se na domaći i pobegla kući. U moju sobu koja još nije *pisaća*, ali to postaje.

Uveče sam tražila od Mame da mi kupi *Rečnik stranih reči i izraza*, čak sam joj na ceduljicu napisala tačan naziv, da opet nešto ne zabrlja, kao treba mi za školu. Da bi se ona sledeće nedelje pojavila s dve knjižurine *Male Prosvetine enciklopedije!* Uvek tako. Nikad mi nije kupila tačno ono što tražim, a ako krenemo zajedno, uvek se posvađamo. Pre nekoliko godina sam se izborila da sama idem na Đeram da kupujem cipele, oko njih smo se uvek najviše svađale. I tad smo se zapravo posvađale, unapred, valjda joj je dosadilo, pa je digla ruke, dala mi pare i rekla idi i kupi šta hoćeš, baš me briga, ti ćeš da ih nosiš. Ili je Tata rekao da me ostavi na miru i da kupim šta hoću, ne sećam se više, ali ličilo bi na njega. Ali da neko pobrka jedan rečnik i dve enciklopedije, to je suviše. Nije čitava!

Svejedno, i u toj enciklopedijici sam našla demagoge i uopšte mi se nisu dopali. Ali šta je trebalo da uradim? Da napišem kako ne znam ništa o Lenjinu sem kako izgleda na slici, a da me baš i briga. Pa da mi se srpkinja šlogira, gde da je nosim na duši, ionako je jadna zrikava.

Mica je posle primenila čistu demagogiju da me okolo-naokolo natera da pišem, ne za školu, nego onako. Rekla sam joj to, kao i da su uostalom svi odrasli demagozi, pa i meni to sleduje kad-tad, najbolje da *počnem što ranije*, upotreabila sam njene reči, setila se i iskidala se od smeha. Tad sam joj ispričala šta sam smislila za roman, i još smišljam, ne bih rekla da joj se baš dopalo, ali me je podržala. I počela da gnjavi, kad ćeš, pa kad ćeš, iz dana u dan.

– Mico, to je roman, nije pismeni iz srpskog, ne mogu!

– Samo počni, videćeš, uhvatiće te, nećeš moći da ostaviš – navaljivala je.

– Rukopis mi je odvratan, to ni ja posle neću moći da pročitam. I sporo ide, pobeći će mi – ne znam šta će mi pobeći, ali morala sam da se vadim.

Zapravo sam pokušavala da pišem, ali nisam htela da joj kažem jer mi je ideja bila mnogo glupa. Kao, neki bokser je ubio svoju ženu i spakovao je u *bife*. Moglo bi da zvuči zanimljivo pod uslovom da Tata nije bivši bokser i da nemamo taj bife u dnevnoj sobi. Što je u stvari mali drveni plakar ugrađen u zid, pored kauča, koji uporno zovu bife iako u njemu stoje dve flaše pića za goste, jer ni Mama ni Tata ne piju, neke čašice i Mamine đinduve. Ni patuljak ne bi stao unutra, a ne leš. Šta treba, prvo da ga raskomada? Onda bolje u frižider... Ma, glupo!

– Mico, da te nešto pitam – počinje Mica jedan dan. – Je l' se tvoji svađaju?

Eto, lepo sam znala, prvo što će bilo koja budala pomisliti je da se ja plašim kako će Tata spakovati Mamu u bife, u delovima ili đuture. A Mica čak nije ni budala.

– Svađaju se ponekad, što? Pa svi se svađaju kad žive zajedno – odgovorila sam joj ono što stvarno mislim.

– Kako se svađaju? Opiši mi, kao pisac, detalji su važni u romanu – opet demagogiše.

– Tako što ona dođe umorna s posla pa se dere za svaku sitnicu, a on ćuti i čita novine. Značajno ćuti, kad smo već kod detalja.

– On ćuti, a ona se dere na njega? – uspelo mi je da je zbunim, iako ništa nisam slagala.

– Ama ne, dere se na mene, a on ćuti jer ga to nervira, voli tišinu.

– I baš ništa ne govori? Kakva je to svađa?

– Kad mu dozlogrdi, kaže joj da ostavi više to dete na miru i ode s novinama u spavaću sobu.

– A ti?

– Ja joj kažem lepo ti čovek rekao i odem u svoju sobu.

– Ako sam dobro shvatila – nastavlja Mica kad je prestala da se smeje k'o lud na brašno – zapravo se vas dve svađate, a ne njih dvoje.

– Otprilike, ali ona prva počinje.

– Hm, moram da razmislim, ćuti malo – onda je malo pušila i gledala kroz prozor, pa sam otišla u kuhinjicu, na sprat, tolika stančuga, a kujna malo veća od špajza, da pijem vode. Presladila mi je kakao.

– Vidi ovako – počela je čim sam se vratila. – Kod romana ti je najvažnije da shvatiš motivaciju. Tvoju motivaciju da pišeš baš to o čemu pišeš. Onda ispadne dobro. Hajde, šta je tvoja motivacija?

– Pa da napišem roman!

– Ne valja ti motivacija – zvučala je strogo, čak se i plješnula rukom po butini.

– Ne znam šta ste Vi mislili da... – uvek kad je takva, ja spontano počnem da joj persiram, taj put sam se ujela za jezik.
– Odnosno, šta si ti mislila da treba da mi bude *motivacija*?

– Otkud znam. Tvoja je. Evo, lupam glavu već pola sata i jedino što uspevam da iščakam je da se ti plašiš tog bifea. Jedino to ima bilo kakve logike. A mnogo je glupo.

– Stvarno je glupo. Što bih se plašila? Ružan je i nervira me, volela bih da ne postoji, te čapare u njemu mogle bi da stoje bilo gde, u špajzu, u kujni, ali da se plašim...

– Strahovi su često motivacije kod pisaca – rekla je potpuno ozbiljno, a onda najednom počela da se smeje. – Pa od bifea, zašto da ne, mlad pisac treba od nečeg da počne.

– Sad me zezaš? – naljutila sam se. I upotrebila reč na koju se Tata nakostreši, kaže da je jako ružna i ne dâ mi da je izgovoram. Može zavatlavanje, recimo, ali zezanje nika-ko. Tek kakve izraze lica pravi kad Mama psuje, a psuje k'o kočijaš, radi na gradilištu. Ovo je bila mala *digresija*, kupila sam u međuvremenu onaj rečnik sama.

– Zezam te – zeza me Mica. – Al' te i ne zezam. Nemaš dobru motivaciju za pisanje te priče. Odustani. Ali piši.

– O čemu?

– O sebi, o tome šta ti se događa, šta misliš o nekim stvarima, ljudima...

– Kao dnevnik?

– Neeeeee! – to smo rekle u isti glas, a ona je i nastavila.

– Piši šta ti pada na pamet. A događaji će se već desiti, doći će sami.

I evo ih, polako pristižu i ja pišem. Uvod - Razrada - Zaključak. Sad smo na Uvodu.

Za koji mi je Mica pre dve nedelje dala šut u dupe, *pardon me*, tako ona kaže kad bupne nešto nepristojno. I kocku argo supe, dodajem ja, a njoj smešno. Opet sam joj kukala da ja to ne mogu, rukopis, sveske, brljotine, a nemam pisaću mašinu. Na šta se u ponedeljak, sledeće nedelje kad sam išla u školu po podne, pojavila na mojim vratima, prvi put u životu. Zvono me je i probudilo, retko kad neko zvoni pre podne. Pogledala sam kroz špijunku i videla je, nekako nakrivljenu, pa sam brzo otključala vrata. Nakrivljena je bila jer je zvonila

ramenom, zato što je u rukama nosila svog *Smith Premiera!* Očišćenog i s promenjenom trakom, u dve boje, crnom i crvenom, to je uradio njen deda Sava, za mene?!

– Evo ti, tvoj je! Nema više izgovora – ugurala mi je onu onoliku gvožđuriju u ruke, nije ni ušla, okrenula se i pošla niz stepenice. – Vidimo se kasnije, dođi na kafu kad se umiješ.

Prvo sam bila zbunjena, posle sam rasklonila sve po pišačem stolu i stavila *Smith Premiera*, znala sam otprilike šta treba da radim, pokazivala mi je više puta tetka Ivanka kod Mame u daktilo-birou kako se kuca, ali nisam imala papira. Htela sam da zovem Mamu i tražim da mi donese, i papir i indigo, ali bih onda morala da joj objašnjavam zašto. Nisam htela da je nerviram dok radi, slupaće se negde *fićom*, time preti od kada radi nadzor na *Mostarskoj petlji*, kad je lepo vreme i betoniraju, pa noću stiže kući mnogo kasno. Jesenas je jedno veče došla i samo se svalila u krevet, Tata me posle zvao da vidim kako priča u snu. Ispitivali smo je oboje kako je prošao dan, a ona nam pričala sve po redu i nije se probudila. Mal' nisam crkla od dosade, mora da joj je stvarno teško. Uostalom, gde da joj objašnjavam, videće *Smith Premiera* pre nego što se vratim iz škole, posle kako mi bude.

Nije mi bilo ništa. Umorna je, samo bi da čita *Praktičnu ženu* u tišini, da je ostavimo na miru. Tata je gledao neki prenos na televiziji, ja čitala u svojoj sobi, i tako... Narednih dana nismo mnogo pričale, verovatno je bila gužva na gradilištu, donosila je i neke *situacije* da ih overava kod kuće, ja sam izbegavala Micu, ali sam kupila papir od Dedinog poklona za rođendan, uvek mi daje pare i kaže da ih čuvam. Naučila sam da ga guram u valjak, velika i mala slova, novi red, ali mi kucanje baš nije išlo za rukom. Sporije nego kad pišem olovkom, dobro, urednije, ali kad pogrešiš, nema

vraćanja. Uostalom, samo sam vežbala. Već sam se ponadala da je *Smith Premier* prihvaćen. Tata nije ni sanjao da ga imam, on retko ulazi u moju sobu.

Kad, u ponedjeljak iduće nedelje, ono kad sam pre podne u školi, stiže Mama s posla i donosi koferče.

– Na ti, veštice mala! – tresne ga pored mene, sedela sam za trpezarijskim stolom i kontrolisala Tatu dok sprema ručak. Obećao je da neće sipati paradajz u grašak, ali s njim nikad nisi siguran. Posle traže da jedem!

– Šta je to? – Tata je izvurio iz kuhinje, a ja već raspakujem potpuno novu pisaću mašinu *Biser*, koju Mami bar dve godine pokazujem u izlogu *Šumadije*, knjižare u Knez Mihailovoj. Ne mogu da dišem od uzbuđenja.

– Mašina. Kupila sam joj. Na kredit, ne brini – ona počinje da se pravda, a onda valjda primeti kako je on prekorno gleda i plane. – Za moje pare! Ja sam ih zaradila, ja ću i da ih potrošim! Zaradi ti, pa onda ti nemoj da joj kupiš ništa! K'o što joj i ne kupiš, ni meni, ni nikom, šta te briga, što ti se pravdam, ona će mene da pravi skotom pred komšilukom...

– Prekidaj, postavljam da ručamo – smiruje je Tata hladnokrvno.

– Neću da prekinem! Neću! Znaš šta je uradila? Žalila se onoj babetini iz broja četrnaest kako ja neću da joj kupim...

– Nisam! – umešam se.

– Jesi, rekla mi tetka Irina – to je jedna odvratna matora Ruskinja iz prizemlja koja nas sve špijunira i otrcava unakrst. – Uostalom šta će onaj krš kod tebe na stolu? Ja kao ne mogu da ti kupim?! Ja neću?! Sram te bilo!

– Ostavi dete ne miru! – to je uvek drugi čin, Tata izigrava mirovne snage na Sinaju, ali mlako.

– Tomislave, reci joj da me ne bruka okolo! – još uvek se dere, ali izgleda kao da će se rasplakati. – Ja nisam dobra

majka? Ja? Crkavam na poslu, a ona... Pored rođene babe, ona vreme provodi s nekom babetinom iz komšiluka i priča kako ja neću da joj kupim mašinu. Ja njoj?!

– Nisam! Tata, reci joj! – umem i ja da joj odgovorim, ali sam slab autoritet.

– Ne brini, maco – on me zove maco umesto Mico – Mama je samo ljubomorna jer se družiš s nekim drugim, a ne sa njom. – Zinula sam da mu odgovorim, ali sam u poslednjem trenutku namirisala *ironiju*, to sam znala i bez onog *Rečnika*, odavno, pa sam preskočila.

– Ja ljubomorna? Ja? – okreće se meni. – Imaš Nanu, a ne nekog ko može čukunbaba da ti bude.

– Prababa – volim da budem precizna. Mica je inače godište moje prababe s kojom ima samo dve zajedničke osobine. Obe puše i umeju ponekad da trgnu rakijicu. – Nana je dosadna. Čita samo stare novine i ljubavne romane. I ima svog Glavonju.

– To ti je jedini brat, skotice mala! – peni Mama.

– Ima i brata od strica, i drugu babu – dodaje Tata uzgred i vraća se u kujnu. – Sedajte da ručamo.

Ja demonstrativno nisam ručala, da je bolje iznerviram. Uostalom, Tata je ipak sipao paradajz u grašak. Otišla sam u svoju sobu i ponela *Biser*.

Sutradan sam vratila *Smith Premiera*, iskilavila sam se. Mica se prvo začudila, pa se potresla, smirila se tek kad sam joj rekla da sam dobila *Biser*, naravno ne kako i zašto. Na kraju je, čini mi se, bila i srećna, kako ga je samo pažljivo vratila na pisaci sto i pljesnula sa strane k'o da je konj.

Case closed, što kazala ona.

RAZRADA

1.

O POLITICI U NAŠOJ KUĆI

Uvod je dva puta prekucavan, što mi je odnelo puno vremena jer mogu da lupam po mom *Biseru* samo kad nikog nema kod kuće. Čujem se do špajza. Blago Mici i deda Savi, njihov je stan velik i namestili su se po dijagonali – Mica u svoju pisaću sobu s pogledom na našu bočnu fasadu, a deda Sava čak na tavan, koji gleda na Ulicu Tomaša Ježa. Mica kaže da je naša ulica to ime dobila tek posle rata, dakle pre Hrista, a da se pre zvala Pocerska. Znam gde je planina Cer, često Deda i ja igramo zanimljive geografije, ali Pocerinu nisam našla na karti, a nema je ni u *Maloj Prosvetinoj enciklopediji*. Valjda je taj tu prostor oko Cera, ispod Cera, štatigajznam. Još mi je rekla da je taj Tomaš Jež bio neki poljski pisac, pretpostavljam humorista, pošto je jež. I da sad u ulici imamo tri pisca, jednog mrtvog i dve žive, nju i mene. Možda sad ja nju da teram da piše, da ne bude poluživa književnica? Mislim da se mnogo dosađuje. (Opet *digresiram!* Ovo ispada u sledećem prekucavanju.) Osim ograničenog radnog vremena problem mi još pravi sakrivanje rukopisa. Rekla bih mašinopisa, ali Mica kaže da je izmišljanje reči dopušteno

samo kad je i zabavno. Mašinopis mi ne zvuči zabavno. Kucopis? Neeeeee! Za sada rukopis stoji ispod tepiha, pošto Mama nije ušla u moju sobu s usisivačem pitaj boga od kada. Tata ponekad prođe po tepihu onim aspiratorom za mrve i obriše okolo mokrom krpom, ali on ne dira moje stvari i ne zabada nos gde ne treba. Kada ga bude terala da istrese tepihe, i tako ću imati dovoljno vremena da sve sklonim, pošto će ubeđivanje trajati vekovima.

Uostalom, Uvod je trenutno kod Mice na čitanju. Ponudila se da ga lektoriše i uredi. S prvom stavkom nemam nikakav problem, kladile smo se u karte za bioskop da mi neće naći nijednu grešku, to pošto sam pogledala šta je to *lektorisanje*. Traženje pravopisnih grešaka i popravljjanje gramatike – s tim nemam nikakav problem. Ja u stvari uopšte ne znam gramatiku, recimo one palatalizacije, koja je koja, ali nikada ne grešim. Još je učitelj Jova rekao Mami da mene nikad ne propituje gramatiku zato što se ona ne uči iz udžbenika nego čitajući, a ja, kao, čitam za celu školu sa sve roditeljima i nastavnicima, što mi je ona prenela i izgrdila me jer uopšte nemam svesku iz srpskog sem one za domaći. Recimo, nikad nisam promašila padež, ali kad neko spomene ime nekog padeža, moram u sebi da se preslišavam: nominativ, genitiv, dativ... ko-šta, koga-čega, kome-čemu... k'o poslednji kreten. Ova srpkinja što smo dobili u petom, zrikava, ne zna za tu moju tajnu, ali me ni ona još nijednom nije pitala ništa iz gramatike. U stvari, nikad me ništa ne pita. To *uređivanje* nisam našla u rečniku, bojim se samo da Mica neće od mog romana praviti nešto kao za školsku lektiru. Ne dolazi u obzir, pa da opet ispadnem demagog. Nisam je videla tri dana jer idem u školu pre podne, pa mi za pisanje ostaje samo vreme od dolaska iz škole do Tatinog povratka s posla, a to je pre pola tri. Mama se, u najboljem slučaju,

vraća tek posle tri, iako ona ide *fićom*, zbog terena, obilazi gradilišta, vrši *nadzor*. Nadam se samo da to uređivanje knjiga nije nešto slično kao njen nadzor, ne bih htela da se zbog mene Mica umara, ipak je stara. Ili da počne da se dere na mene zbog romana, k'o Mama kad se vrati sa gradilišta, odmah bih je otkočila.

Kod nas kuva Tata, čime uopšte nisam zadovoljna, sem kad pohuje meso. Volim još samo njegove škembiće i papke u saftu, na koje se Mama zgražava. A ja se zgražavam kad pomislim na njene ručkove, nedeljom. Užas! Gora je od Tate. Da ne grešim dušu, odlično pravi sitne kolače i torte, ali to samo triput godišnje – za moj rođendan, Dvadeset deveti i Novu godinu. Za pite i štrudle je zadužena Nana, Tata pravi koh i sutlijaš, to ne volim, ma slatkiši su generalno bez veze. Problem zadovoljavajuće ishrane u ovoj kući odavno sam pokušavala da rešim sama, tako što ću sebi spremati nešto za jelo kad idem po podne u školu. Odustala sam pre tri godine, na Tatin trideset treći rođendan, kad sam drugi jubilarni put zapalila kuhinju. Pekla sam neke šnicle, zaboravila da isključim ringlu, pa se zejtin upalio i zamalo zapalio celu kuću. Stradalo je samo ormanče iznad šporeta, sve su mu sa donje strane iskočili plikovi po farbi, crni, kao što je i cela kuhinja bila crna od dima i gareži, pa su posle morali da kreće. Mislim da bi mi i to prošlo bez posledica da *slavlje* tog prepodneva nisam uveličala i rođendanskom čestitkom. Našla sam krep-papir za novogodišnje dekoracije i isekla veliko parče, na njemu raznim bojicama ispisala krupno *Srećan ti rođendan, matori!* i ovaj transparent špenadlama zakačila na zavesu u dnevnoj sobi, ispod onog svilenog leptira koji skuplja prašinu i ekstremno je odvratna. I otišla u školu. To *matori* ga je uvredilo, mogu da se kladim, dosta je sujetan, bio je besan k'o ris kad sam stigla kući, nisam ga

takvog videla još od kada sam slomila njegovu kristalnu korpu koju je dobio sa neznamkojommedaljom na *Evropskom prvenstvu neznamkadigde* (Mico, ovo je namerno spojeno, ne lektoriši!), tad se još nisam rodila. Tada je samo frknuo, odjurio u kupatilo i dugo nije izlazio, toliko se sećam, ne znam ni kako sam je slomila, bila sam mala. Mama je stigla tek posle mene, videla šta se desilo, ali i njega kako se duri, pa je počela da se smeje, da ga dokusuri. Kakogod, od tada mi je zabranjeno da kuvam, smem samo vodu, ali da stojim pored nje dok ne provri. Neka, doći će maca na vratanca.

Sve ovo pišem ne da bih se žalila na roditelje u štampanoj formi, već zbog cirkusa koji je izbio juče za ručkom. Tata i ja smo upravo jeli ranije pomenute škembiće u saftu, a mene je čekalo još i nekoliko pohovanih, nije ga mrzelo, zna koliko volim sve što je pohovano, kad je Mama došla s posla, opet sa zakašnjenjem. S vrata je nagužvala nos s gađenjem, zinula da nešto kaže o smradu u kući, kad je on podigao pogled sa škembića i značajno je pogledao.

– Opet si bila kod babuskere? – nije mogla da zatvori usta tek tako, a nije htela njemu da se suprotstavlja. Šta sam ja u ovoj kući? Pošto je on boksterski šampion, bivši, ja sam boksterska vreća za svaki dan?

– Nisam – odgovorila sam punih usta, što nije u redu, ali baš me briga. – Nisam bila od prošlog petka.

– Lažeš! Rekla mi tetka Irina!

– Laže ona.

– Ne laže!

– Onda ne laže ni ono što priča za tebe? – blefiram. Zamenela je na trenutak i napravila izraz lica kao Glavonja kad se upiški.

– Tomislave, kaži joj – a Tomislav mirno jede i pravi se da nije tu. – Bezobrazna je, a zna da ja ne mogu da podnesem tu babuskeru...